

Věc C-423/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

10. července 2023

Předkládající soud:

Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. července 2023

Žalobkyně:

Secab Soc. coop.

Žalovaní:

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA

Předmět původního řízení

Zrušení několika aktů a faktur vystavených žalovanými.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Soudní dvůr je na základě článku 267 SFEU žádán, aby objasnil, zda je italská právní úprava, která stanoví určitý strop pro příjmy výrobců z prodeje elektřiny, zejména pokud jde o odvětví energie z obnovitelných zdrojů, slučitelná s příslušnou unijní právní úpravou.

Předběžné otázky

- 1) Brání čl. 5 odst. 4 směrnice (EU) 2019/944, body 3 a 12 odůvodnění směrnice (EU) 2018/2001, body 27, 28, 29 a 39 odůvodnění, čl. 6 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) 2022/1854 takové vnitrostátní právní úpravě,

- kteřá stanoví strop pro tržní příjmy z prodeje elektřiny způsobem stanoveným v článku 15a nařízení vlády s mocí zákona č. 4 ze dne 27. ledna 2022, který nezaručuje výrobcům ponechání 10 % jejich příjmů přesahujících tento strop?
- 2) Brání čl. 5 odst. 4 směrnice (EU) 2019/944, body 2, 3 a 12 odůvodnění směrnice (EU) 2018/2001, body 27, 28, 29 a 39 odůvodnění, čl. 6 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 písm. b) a c) nařízení (EU) 2022/1854 takové vnitrostátní právní úpravě, která stanoví strop pro tržní příjmy z prodeje elektřiny způsobem stanoveným v článku 15a nařízení vlády s mocí zákona č. 4 ze dne 27. ledna 2022, který nezachovává a nepodporuje investice do odvětví energie z obnovitelných zdrojů?
 - 3) Brání bod 3 odůvodnění směrnice (EU) 2018/2001, body 27 a 41 odůvodnění, čl. 7 odst. 1 písm. h), i) a j), čl. 8 odst. 1 písm. a) a d) a čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) 2022/1854 takové vnitrostátní právní úpravě, která stanoví strop pro tržní příjmy z prodeje elektřiny způsobem stanoveným v článku 15a nařízení vlády s mocí zákona č. 4 ze dne 27. ledna 2022, který nestanoví žádný konkrétní strop pro příjmy získané z prodeje energie vyrobené z černého uhlí, ani rozdílnou právní úpravu ve vztahu k různým zdrojům výroby?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva a unijní judikatura

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, zejména článek 5.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, zejména body 2, 3, 12 a 29 odůvodnění.

Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie, zejména body 1, 3, 6, 25, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 39, 40, 41 a 71 odůvodnění a články 6, 7 a 8.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů REPowerEU: společná evropská akce pro cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii, zejména body 2.2.1., 2.2.2., závěr a příloha 2.

Rozsudky Soudního dvora ze dne 29. září 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, a ze dne 1. července 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Decreto-legge 27 gennaio 2022, n. 4 (nařízení vlády s mocí zákona č. 4 ze dne 27. ledna 2022); článek 15a

Odstavec 1 stanoví, že od 1. února 2022 do 31. prosince 2022 se bude uplatňovat mechanismus kompenzace ceny energie pro elektřinu dodávanou do sítě různými typy zařízení využívajících obnovitelné zdroje energie.

Odstavec 3 stanoví, že GSE vypočítá rozdíl mezi referenční cenou a tržní cenou a uvádí, jak tyto ceny odvodit.

Odstavec 4 stanoví, že pokud je rozdíl uvedený v odstavci 3 kladný, vyplatí GSE příslušnou částku výrobcí, a pokud je rozdíl záporný, provede GSE vyrovnání nebo požádá výrobce o odpovídající částku (obousměrný kompenzační mechanismus).

Decreto-legge 9 agosto 2022, n. 115 (nařízení vlády s mocí zákona č. 115 ze dne 9. srpna 2022); článek 11

Legge 29 dicembre 2022, n. 197 (zákon č. 197 ze dne 29. prosince 2022); článek 1

Odstavec 30 stanoví, že od 1. prosince 2022 do 30. června 2023 se bude uplatňovat strop pro tržní příjmy z výroby elektřiny, a to pro elektřinu dodávanou do sítě z elektráren využívajících obnovitelné zdroje, které nespádají do oblasti působnosti výše uvedeného článku 15a, a z elektráren využívajících jiné než obnovitelné zdroje uvedené v čl. 7 odst. 1 nařízení (EU) 2022/1854.

Odstavec 31 stanoví, že strop pro příjmy se vztahuje na veškeré tržní příjmy výrobců elektřiny vyrobené ve výše uvedených elektrárnách a případných zprostředkovatelů, kteří se jménem těchto výrobců účastní velkoobchodních trhů s elektřinou.

Odstavec 32 stanoví, že GSE vypočítá rozdíl mezi referenční cenou a tržní cenou a uvádí, jak tyto ceny odvodit.

Odstavec 33 stanoví, že pokud je rozdíl uvedený v odstavci 32 záporný, GSE provede vyrovnání nebo požádá výrobce o odpovídající částku (jednosměrný kompenzační mechanismus).

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Žalující společnost vyrábí elektřinu prostřednictvím vodních elektráren.
- 2 V rámci provádění článku 15a nařízení vlády s mocí zákona č. 4 ze dne 27. ledna 2022 zařadil ARERA [regulační úřad pro energetiku, sítě a životní prostředí, Itálie] svými rozhodnutími z let 2022 a 2023 žalobkyni na seznam společností, na které se toto pravidlo vztahuje, a GSE následně vystavil žalobkyni řadu faktur.

Tato rozhodnutí, další související akty a tyto faktury jsou předmětem žaloby na neplatnost podané žalobkyní k předkládajícímu soudu.

- 3 Podle uvedeného článku 15a je pro výrobce uvedené v tomto článku odměna za prodej energie namísto tržního určení určena zákonodárcem na autoritativním základě, a to stanovením horního stropu pro příjmy.
- 4 Tento článek se měl použít v období od 1. února 2022 do 31. prosince 2022, ale článek 11 nařízení vlády s mocí zákona č. 115 ze dne 9. srpna 2022 prodloužil lhůtu do 30. června 2023.
- 5 Dne 8. října 2022 vstoupilo v platnost nařízení (EU) 2022/1854 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie, které mimo jiné stanovilo vyšší strop pro příjmy a širší oblast působnosti, než jak je uvedeno v článku 15a.
- 6 Článek 1 odst. 30 až 38 zákona č. 197 ze dne 29. prosince 2022 provedl pro období od 1. prosince 2022 do 30. června 2023 články 6, 7 a 8 nařízení (EU) 2022/1854, avšak s vyloučením zařízení napájených obnovitelnými zdroji, která již spadala do oblasti působnosti článku 15a.
- 7 Horní strop pro příjmy podle článku 15a se tedy vztahoval na výrobce energie z obnovitelných zdrojů v období od 1. února 2022 do 30. června 2023, a to bez ohledu na nabytí účinnosti zákona č. 197 ze dne 29. prosince 2022, který se naopak vztahoval na výrobce energie z jiných než obnovitelných zdrojů a z obnovitelných zdrojů neuvedených v článku 15a v období od 1. prosince 2022 do 30. června 2023.
- 8 Ačkoli článek 15a předcházel nařízení (EU) 2022/1854, představoval v podstatě vnitrostátní předpis, kterým bylo provedeno pravidlo unijního práva týkající se energie z obnovitelných zdrojů.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 9 Žalobkyně tvrdí, že článek 15a nařízení vlády s mocí zákona č. 4 ze dne 27. ledna 2022 je v rozporu s unijním právem.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 10 Od konce roku 2021 zaznamenaly ceny elektřiny neobvyklý nárůst v důsledku mimořádného zvýšení cen plynu používaného jako palivo pro výrobu elektřiny.
- 11 Článek 15a, stejně jako nařízení (EU) 2022/1854, byl přijat s cílem dočasně omezit mimořádné tržní příjmy výrobců energie, kteří nevyužívají plyn k výrobě a mají náklady nezávislé na vývoji cen plynu. Za tímto účelem stanoví článek 15a strop pro tyto mimořádné příjmy a částky, které mají být rozděleny konečným zákazníkům.

- 12 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda konkrétní metody, které italský zákonodárce použil pro určení stropu, odpovídají limitům stanoveným samotným nařízením (EU) 2022/1854 a unijním právním předpisům v oblasti energetiky, a to jak s ohledem na jeho výši, tak na okruh subjektů, na které se vztahuje.

VÝŠE

- 13 Ačkoli se referenční cena uvedená v čl. 15a odst. 3 písm. a) pohybuje mezi 56 EUR/MWh a 58 EUR/MWh, a je tedy mnohem nižší než cena stanovená na unijní úrovni, která činí 180 EUR/MWh, je podle ARERA naopak spravedlivá, neboť odpovídá aritmetickému průměru cen v jednotlivých tržních oblastech zaznamenaných od 1. ledna 2010 do 31. prosince 2020, přehodnocených na základě inflace.
- 14 Předkládající soud uvádí, že podle bodu 28 odůvodnění nařízení (EU) 2022/1854 mají být pro účely stanovení stropu pro tržní příjmy vzaty v úvahu hodiny, během nichž byla poptávka po elektřině nejvyšší, před útočnou válkou Ruska proti Ukrajině.
- 15 Metoda, kterou italský zákonodárce použil, místo toho stanovila průměr cen energií v jednotlivých letech, včetně roku 2020, který byl ovlivněn anomáliemi způsobenými pandemií Covid, a s vyloučením roku 2021, který nejenže kompenzoval výjimečnost předchozího roku, ale také znamenal začátek nového hospodářského cyklu bezprecedentního růstu cen. Vyloučení roku 2021 ze základu pro výpočet referenční ceny vedlo ke snížení o více než 10 %.
- 16 Předkládající soud má tedy pochybnosti o tom, zda je strop pro tržní příjmy stanovený v článku 15a přiměřený a rozumný, neboť se zdá, že nezaručuje, že si výrobci budou moci ponechat 10 % svých příjmů přesahujících tento strop, jak požaduje bod 39 odůvodnění nařízení (EU) 2022/1854.
- 17 Italské opatření se rovněž jeví jako nedostatečné pro ochranu investic do odvětví obnovitelných zdrojů energie a především pro možnost jejich realizace v budoucnu s cílem rozšířit využívání těchto zdrojů, jak to naopak výslovně vyžadují unijní právní předpisy v této oblasti.
- 18 Podle závěrů obsažených ve sdělení Komise ze dne 8. března 2022 „REPowerEU“ je nahrazení fosilních paliv obnovitelnými zdroji energie okamžitě nutné pro zvýšení energetické nezávislosti Evropy a podle bodu 2 odůvodnění směrnice (EU) 2018/2001 je podpora forem energie z obnovitelných zdrojů důležitou součástí balíčku opatření, která jsou zapotřebí ke splnění závazku Unie podle Pařížské dohody o změně klimatu z roku 2015, včetně závazného cíle snížit do roku 2030 emise nejméně o 40 % pod úroveň roku 1990, který je výslovně definován jako prvek „s ústředním významem pro energetickou politiku Unie a politiku Unie v oblasti životního prostředí“.
- 19 Nedostatečné investice do odvětví energie z obnovitelných zdrojů jsou součástí opomenutí v boji proti změně klimatu ze strany států, která již byla konstatována

několika vnitrostátními soudy (věci „Urgenda Foundation“ v Nizozemsku, „Affaire du siècle“ ve Francii, „Neubauer“ v Německu) a v současné době jsou projednávána u Evropského soudu pro lidská práva (stížnosti č. 39371/20, 53600/20 a 34068/21).

- 20 Konkrétně, ze znění bodů 28 a 29 odůvodnění nařízení (EU) 2022/1854 ve vzájemném spojení lze vyvodit, že při stanovení stropu musí být ponecháno přiměřené rozpětí s ohledem na cenu, kterou mohli investoři očekávat, s cílem neohrozit původní posouzení ziskovosti investic a nepoškodit je, což jsou okolnosti, které italská právní úprava naopak zřejmě neposuzovala.
- 21 Kromě toho, že článek 15a přímo omezuje finanční kapacitu pro investice podniků vyrábějících energii z obnovitelných zdrojů, má také nepřímé účinky, neboť oslabuje důvěru investorů v růst tohoto odvětví, což je v rozporu se zásadami potvrzenými Soudním dvorem, podle nichž je třeba „dlouhodobá podpora investic do nových zařízení“ (viz rozsudky ze dne 29. září 2016, C-492/14, EU:C:2016:732, bod 110, a ze dne 1. července 2014, C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 103).

SUBJEKTY, NA KTERÉ SE VZTAHUJE DOTČENÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

- 22 Článek 15a se týká pouze výrobců energie z obnovitelných zdrojů.
- 23 Ačkoli nařízení (EU) 2022/1854 vztahuje strop pro příjmy také na výrobce energie využívající hnědé uhlí, surovou ropu a rašelinu, a považuje za vhodné stanovit zvláštní strop pro výrobce využívající černé uhlí, článek 15a naopak nestanoví žádnou právní úpravu pro tyto výrobce, kteří tak získali neoprávněnou výhodu, zejména v období od 1. února 2022 do 1. prosince 2022, kdy se na ně nevztahoval žádný strop pro příjmy, čímž došlo k diskriminaci a narušení fungování trhu.
- 24 Kromě toho, ačkoli čl. 8 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2022/1854 umožňuje rozlišení režimu platného pro různé zdroje, článek 15a místo toho stanovil strop pro příjmy na jednotném trhu pro všechny kategorie výrobců energie z obnovitelných zdrojů, kteří jsou v něm uvedeni, a to navzdory skutečnosti, že náklady na výrobu energie nejsou pro všechny kategorie zařízení stejné, což je okolnost, která se rovněž jeví jako způsobilá založit diskriminaci a narušení fungování trhu.
- 25 Například v roce 2022 došlo u výrobců využívajících vodní energii k poklesu výroby o více než třetinu oproti historickým úrovním v důsledku mimořádného sucha a vysokých teplot, zatímco jiní z toho dokonce profitovali, přičemž se na ně však vztahoval stejný strop pro příjmy.
- 26 Předkládající soud tedy považuje za nezbytné položit výše uvedené předběžné otázky.